

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Udrag fra DEN DANSKE SAG

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "N. F. S. Grundtvigs udvalgte Skrifter", i Grundtvig, N. F. S.: *N. F. S. Grundtvigs udvalgte Skrifter*, Gyldendalske Boghandel, 1904-1909, s. 59.
Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-grundtvig10val-shoot-idm139947087857264/facsimile.pdf> (tilgået 30. april 2024)

Anvendt udgave: N. F. S. Grundtvigs udvalgte Skrifter

Den Danske Sag

ham. Mens det endnu var Tid, bragde jeg virkelig ogsaa dette Spørgsmaal paa Banc i »Danskeren«, men hverken var der da Nogen enten i Norge eller Sverrig, som tog det op, ikke heller kunde jeg komme til den Overbeviisning, at Leiligheden til en udvortes Forbindelse mellem Rigerne da var tilstede. Jeg sluttede nemlig saaledes: havde enten Norge og Sverrig dengang taget kraftig Deel i Danmarks Kamp for sin Frihed og sin rette Grændse, som en Kamp for Høinordens Frihed og Selvstændighed i det Hele, eller havde dog en af de Svenske Kongesønner taget virksom og hæderlig Deel i denne Kamp, da kunde Leiligheden til en fast Forbindelse mellem Høinordens Riger aldrig været gunstigere, og vilde da vist ogsaa, trods Ruslands Arrighed, blevet Følgen, om ikke før, saa nu, men har man forsømt det gunstige Øieblik til Daad, da nytter det ikke, man vil gribe det gunstige Øieblik til at benytte en Seier, man ikke har vundet, thi, naar ogsaa alle andre Vanskeligheder blev overvundne, saa kunde Danmark jo aldrig med nogen Grund vente sig Gavn eller Glæde af en Konge-Slægt, der viste sig, om ei aldeles ligeegyldig ved Danmarks Tilværelse, saa dog kun meget lunken for dets Redning.

Hvad derimod alt nu kunde og burde skee til Nordens Forening, det er Oprettelsen af et fast, uopløseligt Nordisk Forbund, under Vestmagternes og især under Englands Medvirkning og Varetægt, et Forbund, som det ikke skulde være Regjeringerne, men kun Rigsdagene overladt at indskrænke eller udvide, medens det altid stillede hele vort Høinordens Styrke, til Lands og til Vands, mod ethvert Angreb enten fra Tysk eller fra Russisk Side.

Dette kunde skee og burde skee, heller idag end imorgen, da det rimeligviis kun lader sig gjøre under den nærværende Kamp mellem Vesten og Østen, og maa skee under den, hvis Høinorden efter denne Kamp, hvordan den saa end ellers falder ud, skal være istand til at hævde sin Frihed og Selvstændighed, og derpaa skulde da alle oplyste Høinordboer i dette Øieblik drive med samlede Kræfter, baade gennem Pressen og især gennem Rigsdagene, fordi det er det første, det nødvendige og vel for Øieblikket det eneste muelige Kæmpeskridt til en sand og virkelig Nordisk Forening.

Jeg veed meget godt, at et saadant Nordisk Forbund, Regjeringerne i en vis Grad aftvunget ved Omstændighederne, vilde, saafremt disse forandrede sig, trods al sin Uopløselighed,

Den Danske Sag

findes skrøbeligt nok, og lade meget tilbage at ønske, men naar vi kun vilde flittig benytte den Leilighed, som derved aabnede sig for os, og den stærke Drivefjer, som laae i Forbundet til at udvikle og udbrede høinordisk Oplysning efter en forstørret Maalestok, da er jeg sikker paa, at baade skulde det Nordiske Forbund findes uopløseligt og føre til en bestandig friere og frugtbare Vexel-Virkning mellem Høinordens Folke-Stammer, og det maaskee netop sikkrere, jo mere det gik i Langdrag med en fælles Over-Styrelse, der er til langt mere Skade end Gavn, saalænge ikke Under-Styrelsen af de større og mindre Deles egne Anliggender, eller hvad man paa Pludder-vælsk kalder det »Communale«, har baade faaet sit rette Omfang og vundet Fasthed til at hævde sin Frihed indenfor sine afstukne Grændser.

Til dette folkelige Oplysnings-Værk efter en Maalestok og med et Maal, som er Høinordens gamle Helte og Halvguder værdige, regnede jeg lige fra Begyndelsen, og regner jeg fremdeles, en stor Nordisk Høiskole, helst i Gøt haborg, hvor man naturligviis ikke skulde fabrikere Embedsmænd enten for alle tre Riger eller for noget af dem, men hvor hele den menneskelige Kundskabs-Kreds skulde synes med høinordiske Øine og bearbejdes med høinordiske Kræfter til stigende og voxende Oplysning af Menneske-Livet og alle dets Forhold, altsaa først og fremmest af Menneske-Livet i den Grad, hvori, og den Skikkelse og de Forhold, hvorunder det folkelig har udviklet sig i vort Høinorden og befinder sig hos os for Øieblikket. Det er nemlig soleklart, at hvor vi Mennesker saa end vil hen, i Høiden, i Dybden eller i Vidden, saa, hvis vi vil komme der lyslevende, da maae vi tage os selv lyslevende med, og det i vort Samfund med Folket, da vi kun deri har et levende Forhold saavel til Menneske-Slægten, som til Folke-Aanden.

Det nytter vist nok ikke stort at pege paa en saadan Nordisk Høiskole, som Plante-Skolen for et videnskabeligt Liv og en levende Videnskabelighed, saalænge disse Begreber i deres menneskelige Sandhed er ligesaa fremmede for vore fleste Læsere, som de altid har været baade for vore Latinske og for vore Tyske Skolemestere, men pege maa jeg dog paa det Eneste, der kan frembringe og vedligeholde en virkelig Nordisk Forening til Kappelyst, Vexel-Virkning og Fællesskab baade i Fred og Feide, og efterhaanden, som vi i det Smaa arbejder paa Folkets folkelige Oplysning og Dannelse, vil Tanken om en saadan stor Brændpunkt dog ogsaa fødes og Nød-